

Pasūtītājs: Valmieras pilsētas pašvaldība

**KOPŠANAS UN
UZTURĒŠANAS
PLĀNS**

Izstrādātājs: biedrība “Ūdensaina”

Saturs

Apsaimniekošanas nepieciešamības pamatojums	3
1. uzdevums: invazīvās sugas izplatības ierobežošana.....	4
2. uzdevums: stendā aprakstīto augu saglabāšana un uzturēšana apskatei atbilstošā stāvoklī.....	5
3. uzdevums: takā demonstrēto dzīvotņu un dabas objektu uzturēšana atbilstoši to dabiskajam stāvoklim	6
4. uzdevums: pieejas takas infrastruktūras elementiem un to netraucētas izmantošanas nodrošināšana	7
5. uzdevums: takas uzturēšana labā stāvoklī	8
Pielikums: “Ģīmes dabas takas” kopšanas plāns M 1:500	9

Apsaimniekošanas nepieciešamības pamatojums

“Ģīmes dabas taka” (turpmāk tekstā - taka) ir ne tikai vietas, bet arī izziņas objekts. Tās interaktīvo dabu nosaka takā esošie dabas elementi, kuri kalpo arī par izziņas objektiem. Tāpēc takas apsaimniekošana ir specifiska. “Ģīmes dabas takas” **apsaimniekošanas mērķis** ir nodrošināt izziņas objekta funkcijai atbilstoša stāvokļa uzturēšanu.

APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶIS – nodrošināt tāda stāvokļa uzturēšanu, lai tiktu realizētas izziņas objekta funkcijas, nemazinātos tā pievilcība, kā arī, lai dabas takas infrastruktūras objektus saglabātu labā tehniskā stāvoklī.

Lai to sasniegtu ir jāveic sekojoši **uzdevumi**:

- **1.uzd.:** ierobežot invazīvās sugas izplatību;
- **2.uzd.:** ar atbilstošu pļaušanas režīmu nodrošināt stendā aprakstīto augu saglabāšanu un uzturēšanu apskatei atbilstošā stāvoklī;
- **3.uzd.:** uzturēt takā demonstrētās dzīvotnes un dabas objektus atbilstoši to dabiskajam stāvoklim;
- **4.uzd.:** nodrošināt pieeju takas infrastruktūras elementiem un netraucētu to izmantošanu;
- **5.uzd.:** uzturēt taku labā stāvoklī.

1. uzdevums: invazīvās sugas izplatības ierobežošana

Apsaimniekošanas pasākums attiecas uz:

Kanādas zeltslotiņas izplatības ierobežošanu.

Invazīvās sugas – Kanādas zeltslotiņas (*Solidago canadensis*) – izplatības ierobežošanu veic ne tikai DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONA, bet visā takas platībā, kur tās ir sastopamas. Izņēmums ir teritorija pie stenda ZEME “Kas ir invazīva suga?”, kur tām ir izziņas objekta funkcija.

Apsaimniekošanas metodes:

Regulāra pļaušana un ziedu iznīcināšana.

Apsaimniekošanas paņēmieni:

Pļaušanu veic 2 reizes vasaras sezonā – jūnijā pirms uzziņošanas (1.att.1) un augusta beigās (1.att.2). Kartē iezīmētajā DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONĀ izpļauj visus augus, kuri ir augstāki par 50 cm.

Ziedu iznīcināšana ir nepieciešama, lai neattīstītos sēklas un neturpinātos to attīstība citā vietā. To veic, nolaužot vai nogriežot auga augšējo daļu ar ziedkopu. Pēc darbu pabeigšanas izpļauto materiālu novieto bioloģisko materiālu kompostēšanas vietā.

Sasniedzamais rezultāts:

Kanādas zeltslotiņas ir sastopama tikai pie stenda ZEME “Kas ir invazīva suga?”

Attēls 1. Kanādas zeltslotiņas jūnijā (1) un augusta beigās (2)

2. uzdevums: stendā aprakstīto augu saglabāšana un uzturēšana apskatei atbilstošā stāvoklī

Apsaimniekošanas pasākums attiecas uz:

Stendā ZEME 2 “Augu izmantošana” aprakstīto augu aizņemto platību, kurā notiek takā sastopamo augu iepazīšana.

Apsaimniekošana kartē tā ir atzīmēta kā DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONA.

Apsaimniekošanas metodes:
Apsaimniekošanas paņēmieni:

Regulāra izlases veida pļaušana un augu stādīšana.

Pļaušanu veic 2 reizes vasaras sezonā – jūnijā pirms Kanādas zeltslotiņas uzdziedēšanas un augusta beigās. Pļaušanas laikā izpļauj invazīvo sugu – Kanādas zeltslotiņa –, un iespēju robežās neveic pārējo augu pļaušanu. Ņemot vērā, ka iepazīstamie augi ir salīdzinoši nelieli un, lai atvieglotu pļaušanas darbus, DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONĀ izpļauj visus augus, kuri ir augstāki par 50 cm.

Sasniedzamais rezultāts:

Augu stādīšanu veic, lai sakoncentrētu vienas sugas augus, un takā veidotos atsevišķas ar tiem blīvi aizņemtas platības. Šajās vietās var izvietot plāksnes ar augu nosaukumiem. Takas teritorijā ir sastopami stendā ZEME 2 “Augu izmantošana” aprakstītie augi. Stendā aprakstītie augi ir atrodamī ne tikai kā atsevišķi augi (2.att. 1), bet tiem piemērotās augtēnēs ir izveidojušās viegli pamanāmas augu kopas (2.att. 2).

Attēls 2. Gandrene ir atrodama kā atsevišķs augs (1). Šķavu ķērmelītes ir atrodamas blīvā, viegli pamanāmā augu kopā.

3. uzdevums: takā demonstrēto dzīvotņu un dabas objektu uzturēšana atbilstoši to dabiskajam stāvoklim

Apsaimniekošanas pasākums attiecas uz:	skudru pūzni, augstā un zemā purva dobi.
Apsaimniekošanas paņēmieni:	Ravēšana, lielā izmēra augu izgriešana, laistīšana un atkritumu izvākšana. Ravēšanu un liela izmēra augu izgriešanu veic (1) skudru pūzņim piegulošajā teritorijā, kuru nav iespējams izplaut ar tehnikas palīdzību un (2) augstā purva dobē.
Apsaimniekošanas metodes:	Augstā purva dobe ir modeļa objekts, kurš, atdarinot dabiskos apstākļus, ir izveidots tam netipiskā vietā. To ietekmē apkārtējā teritorijā notiekošais. Tāpēc ir nepieciešams kontrolēt izveidotās augstā purva dobes augu sastāvu un regulāri izvākt tajā iesaistītos, augtenei netipiskos augus. Pašreizējos apstākļos tie ir no iebirušajām bērzu sēklām izaugušie koku stādi (3.att. 1). Ap skudru pūzni ierobežotajā teritorijā veic augu ravēšanu un lielāka izmēra augu izgriešanu, lai, tos izraujot, netiktu bojāta zemsedze (3.att. 2).
Sasniedzamais rezultāts:	Augstā purva dobes laistīšana ir nepieciešama ilgstošos sausuma periodos, kad tā izžūst vairāk nekā dabiskos apstākļos. Speciālu atkritumu izvākšanu veic zemā purva dobē, kura, tās apgrūtinātās piekļuves dēļ, netiek sakopta ikdienas tīrīšanas gaitā. Skudru pūznis dabā ir viegli atpazīstams, to neaizsedz liela izmēra augi. Augstā purva dobē ir sastopami tikai tai raksturīgie augi, bet zemā purva dobe nav piegružota ar atkritumiem (pudelēm, plastikāta maisiņiem u.c.).

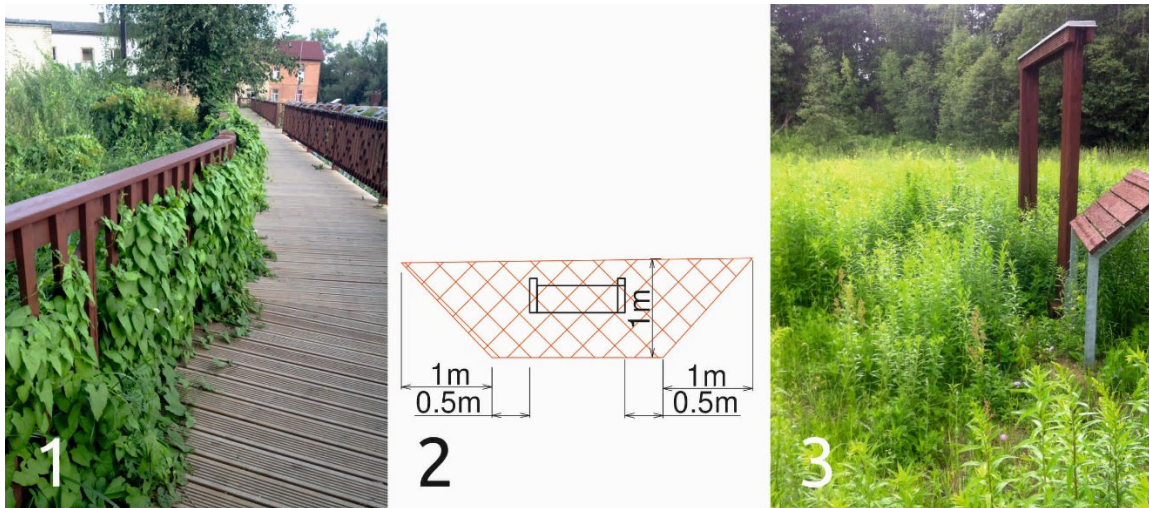

Attēls 3. Augstā purva dobē iesaistītie bērzi un apses, kuri ir jāizvāc apsaimniekošanas gaitā. Dobē esošo sūnu stāvoklis liecina, ka ir nepieciešama dobes laistīšana (1). Ap skudru pūzni ierobežotajā teritorijā ir nepieciešama mazāko augu izvākšana un lielāko augu izgriešana (2)

IZSTRĀDĀTĀJS: biedrība "Ūdensaina"

4. uzdevums: pieejas takas infrastruktūras elementiem un to netraucētas izmantošanas nodrošināšana

Apsaimniekošanas pasākums attiecas uz:	visiem takā izbūvētajiem infrastruktūras objektiem.
Apsaimniekošanas paņēmieni:	Selektīva ravēšana, pļaušana un slaucīšana (mazgāšana, ja nepieciešams).
Apsaimniekošanas metodes:	Selektīva ravēšana ir attiecināma uz tīteni, ar kuru aizaug tilta, laivu pietātnes un citu infrastruktūras elementu margas (4.att.1). Tīteņa ravēšana ir koka konstrukciju aizsardzības pasākums. To var nedarīt, ja netiek konstatētas koka konstrukciju bojāšanās pazīmes. Slaucīšana un, ja nepieciešams arī mazgāšana , ir attiecināma uz stendu plātnēm. Biezums ir atkarīgs no to noputējuma stāvokļa. Pļaušanu veic ap visiem infrastruktūras objektiem, lai netraucētu to izmantošanu un neveicinātu to bojāšanos (4.att.3). Ap infrastuktūras objektiem (stendiem, soliņiem, atkritumu urnām u.c.) pļaujama 1 m plata josla. Pļaujamās zonas garums ir objekta garums + 0,5 m katrā pusē, veidojot slīpu joslas noslēgumu (4.att. 2)
Sasniedzamais rezultāts:	Takas infrastuktūras objektiem nav pamanāmas, apauguma ar tīteni dēļ radītas, bojāšanās pazīmes. Visiem infrastruktūras objektiem var piekļūt un tos izmantot bez grūtībām.

Attēls 4. Margas ir jātabrīvo no apauguma ar tīteni, tiklīdz tiek konstatētas koka konstrukciju bojāšanās pazīmes (1). Pļaušanas paņēmiens (2). Stāvoklis, kādā ir apgrūtināta piekļuve infrastruktūras objektiem un to izmantošana (3).

5. uzdevums: takas uzturēšana labā stāvoklī

Apsaimniekošanas pasākums attiecas uz:	Visu takas teritoriju un specifiski uz INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONU
Apsaimniekošanas paņēmieni:	Regulāra pļaušana un atkritumu apsaimniekošana.
Apsaimniekošanas metodes:	Regulāru pļaušanu veic vasaras sezonā un INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONĀ. Pļaušanas biežums, atkarībā no klimatiskajiem apstākļiem, ir ik pēc 2–3 nedēļām, uzturot kopta mauriņa stāvokli. Atkritumu apsaimniekošanu veic visā takas platībā. Uz to attiecas regulāra atkritumu urnu iztukšošana un to savākšana no visas takas teritorijas.
Sasniedzamais rezultāts:	Taka ir vizuāli pievilcīga. Tajā nav atkritumu vai tie atrodas tam speciāli ierīkotās vietās – urnās –, kura regulāri tiek iztukšotas.

**Pielikums: “Ģīmes dabas takas” kopšanas
plāns M 1:500**

"Gīmes dabas taka"
teritorijas kopšanas plāns
M 1:500

**Pieņemtie
apzīmējumi un
apsaimniekojamās
platības:**

- 848 m² INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONA
- 1000 m² DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONA

**Apsaimniekošanas
paņēmieni un metodes:**

 INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONA

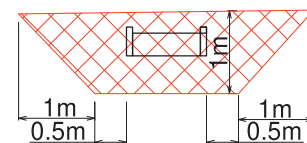
Zona, kurā veic zālāja pļaušanas darbus, uzturot kopta mauriņa stāvokli, lai nodrošinātu piekļuvi stendiem, kā arī atpūtas infrastruktūrai un nebojātu objektu stāvokli.

- Pļaušanas biežums - siltajā sezonā ik pēc 2-3 nedēļām.

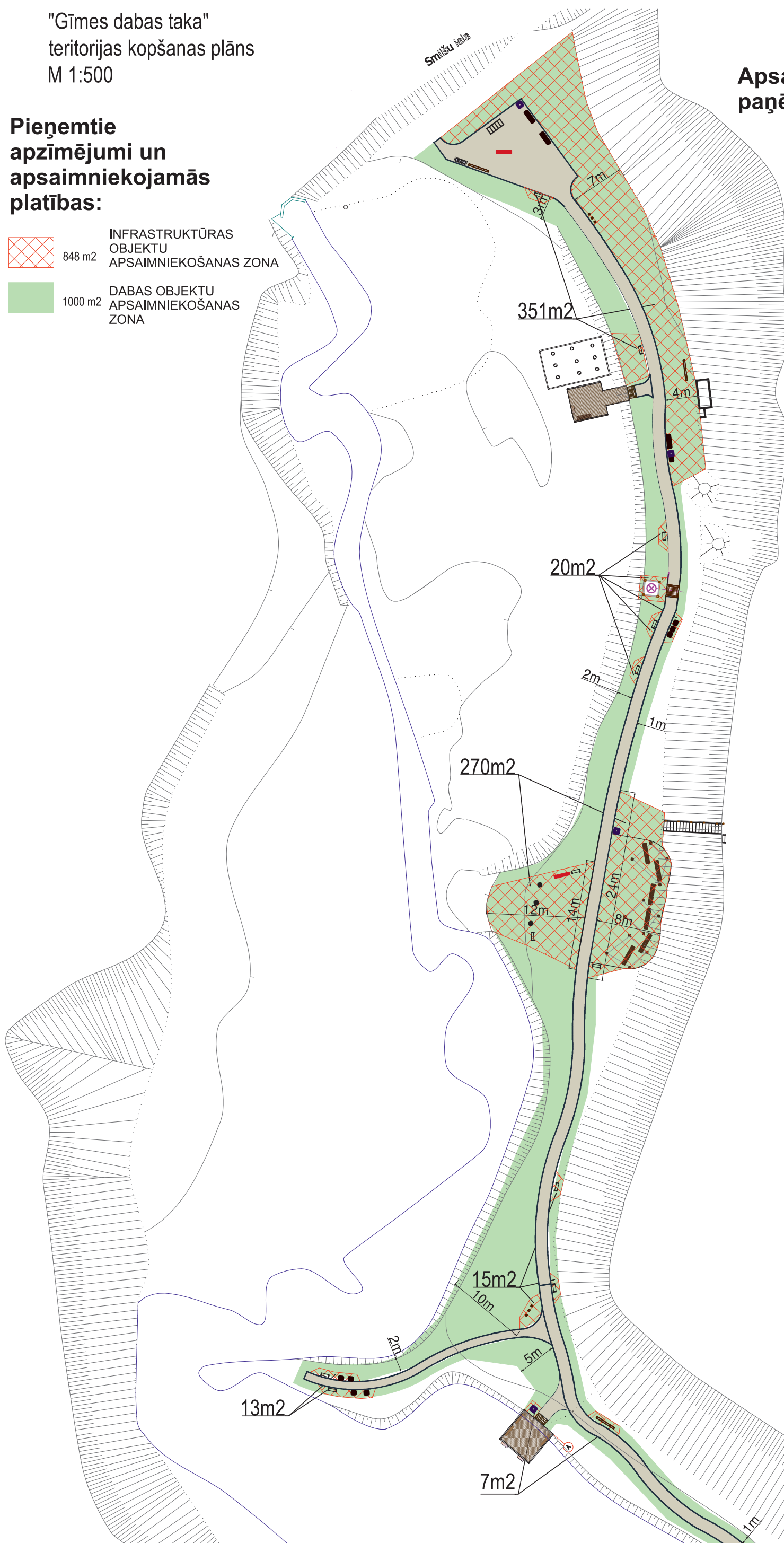
 DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONA

Zona, kuru pļauj, lai ierobežotu Kanādas zeltslotiņas izplatību un to iznīdētu.

- Kanādas zeltslotiņas pļaušanu veic 2 reizes vasaras sezonā – jūnijā pirms uzziedēšanas un augusta beigās.
- Veic izlases pļaušanu, t.i., pļaušanas laikā iespēju robežās izpļauj tikai invazīvo sugu – Kanādas zeltslotiņa, bet citu sugu augus atstāj neskartus.
- Lai nebūtu nepieciešama atpazīt citu sugu augus, izpļauj visus augus, kuri ir augstāki par 50 cm.
- Piemērotās augtēs veic stenda ZEME 2 «Augu izmantošana» aprakstīto augu stādīšanu, lai veidotu ar tiem blīvi aizņemtas platības. Šajās vietās var izvietot plāksnes ar augu nosaukumiem.
- Kanādas zeltslotiņas jāpļauj visā takas teritorijā, arī tad, ja tās aug ārpus DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONAS. Izņēmums ir teritorija pie stenda ZEME "Kas ir invazīva sugu?", kur tām ir izziņas objekta funkcija.
- Ap infrastruktūras objektiem (stendiem, soliņiem, atkritumu urnām u.c.) pļaujama 1 m plata josla. Pļaujamās zonas garums ir objekta garums + 0,5 m katrā pusē, veidojot slīpu joslas noslēgumu.

Invazīvā suga - Kanādas zeltslotiņa.

"Gīmes dabas taka"
teritorijas kopšanas plāns
M 1:500

**Apsaimniekošanas
paņēmieni un metodes:**

 INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTU
APSAIMNIEKOŠANAS ZONA

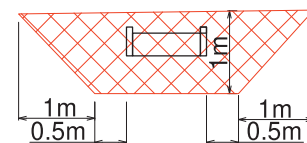
Zona, kurā veic zālāja pļaušanas darbus, uzturot kopta mauriņa stāvokli, lai nodrošinātu piekļuvi stēdiem, kā arī atpūtas infrastruktūrai un nebojātu objektu stāvokli.

- Pļaušanas biežums - siltajā sezonā ik pēc 2-3 nedēļām.

 DABAS OBJEKTU
APSAIMNIEKOŠANAS ZONA

Zona, kuru pļauj, lai ierobežotu Kanādas zeltsoliņas izplatību un to iznīdētu.

- Kanādas zeltsoliņas pļaušanu veic 2 reizes vasaras sezonā – jūnijā pirms uzziedēšanas un augusta beigās.
- Veic izlases pļaušanu, t.i., pļaušanas laikā iespēju robežās izpļauj tikai invazīvo sugu – Kanādas zeltsoliņa, bet citu sugu augus atstāj neskartus.
- Lai nebūtu nepieciešama atpazīt citu sugu augus, izpļauj visus augus, kuri ir augstāki par 50 cm.
- Piemērotās augtēs veic stēda ZEME 2 «Augu izmantošana» aprakstīto augu stādīšanu, lai veidotu ar tiem blīvi aizņemtas platības. Šajās vietās var izvietot plāksnes ar augu nosaukumiem.
- Kanādas zeltsoliņas jāpļauj visā takas teritorijā, arī tad, ja tās aug ārpus DABAS OBJEKTU APSAIMNIEKOŠANAS ZONAS. Izņēmums ir teritorija pie stēda ZEME "Kas ir invazīva sugu?", kur tām ir izziņas objekta funkcija.
- Ap infrastruktūras objektiem (stēdiem, soliņiem, atkritumu urnām u.c.) pļaujama 1 m plata josla. Pļaujamās zonas garums ir objekta garums + 0,5 m katrā pusē, veidojot slīpu joslas noslēgumu.

Invazīvā suga - Kanādas zeltsoliņa.

